

Hintan vesilaitoksen laajennus

Vaikutusarviointi luonto- ja maisematekijöihin

Päiväys	17.8.2021
Tekijä	Träskelin-Murto, Erävuori
Tarkastaja	Lauri Erävuori
Hyväksynyt	Johanna Jylhä
Projektinnumero	YKK66461

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Lähtöaineisto	3
3	Luonnonympäristö	3
	3.1 Luontotyypit ja kasvillisuus	3
	3.2 Linnusto	4
	3.3 Luontodirektiivin liitteen IV a lajit	4
4	Maisema	5
5	Johtopäätökset	10
6	Lähteet	11

1 Johdanto

Hintan vesilaitoksen laajennuksen vaikutusten arviointi on laadittu Oulun kaupungin toimeksiannosta meneillään olevan kaavamuutostyön tueksi (kaavatunnus 564-2013). Asemakaavamuutos koskee Hintan kaupunginosan korttelia 13 sekä katu- ja puistoviheraluetta, suojaviher- ja siirtolapuutarhaluetta sekä osaa Hintan kaupunginosan vesialueesta.

Alueella on voimassa 23.2.1999 (564-1621) sekä 1951 (564-64) hyväksytyt asemakaavat.

Vaikutusarviointi on tehty asiantuntijatyönä olemassa oleviin lähtötietoihin ja selvityksiin perustuen. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitu alueella nykyisin voimassa olevat kaavat sekä niiden mahdollistama maankäyttö ja verrattu niitä kaavaehdotuksen mahdollistamaan maankäyttöön ja vaikutuksiin ympäristössä.

Vaikutusarviointi on tehty koskien alueen kasvillisuutta ja luontotyyppejä, luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja, linnustoa sekä maisemaa- ja kulttuuriympäristöä. Selvitysalueen rajaus on osoitettu kuvassa 1.

Vaikutusarvioinnin tueksi on täydennetty syksyllä 2020 laadittua luonto- ja maisemaselvityskarttaa (Sitowise Oy). Karttaesitykset ovat liitteenä 1 ja 2.

Tämä vaikutusarviointi on laadittu konsulttityönä Sitowise Oy:ssä Oulun kaupungin toimeksiannosta. Oulun kaupungilta työtä on ohjannut Johanna Jylhä. Vaikutusarvioinnin laatimiseen ovat osallistuneet:

Riikka Träskelin-Murto, hortonomi AMK

maisema- ja kulttuuriympäristö

Lauri Erävuori, FM biologi

kasvillisuus, luontotyyppit ja eläimistö

Kuva 1. Selvitysalueen rajausta opaskartalla. Alue sijaitsee Hintaan kaupunginosaan rajoittuen lännessä ja pohjoisessa Hintanrantaan ja Hintanpuistoon, etelässä Oulujokeen ja idässä Erkintiehen sekä Yrjänäisen tilakeskukseen.

Kuva 2. Ilmakuva selvitysalueesta.

2 Lähtöaineisto

Vaikutusarvionnin lähtöaineistona on käytetty seuraavia selvityksiä ja kaava-aineistoja:

- Hintan vesilaitos, kevyt luonto- ja maisemaselvitys, 2020 (Sitowise Oy)
- Asemakaava 564-1621
- Asemakaava 564-64
- 564-2013 Asemakaavaluonnoksen selostus liitteineen 11.1.2021 (Oulun kaupunki, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut)
- Uuden Oulun yleiskaava, liite 15, 2016
- Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava ja kaavaselostuksen liitteet, 2016 (Pohjois-Pohjanmaan liitto)
- Hintan vesilaitoksen lepakkoselvitys, 2021 (Sitowise Oy)

3 Luonnonympäristö

3.1 Luontotyypit ja kasvillisuus

Nykytila

Asemakaava-alueella tehtiin kasvillisuus- ja luontotyyppikartoitus 19.5. ja 6.6. vuonna 2020 (Hintan kevyt luonto- ja maisemaselvitys 2020). Alue on täysin rakennettua tai virkistyskäyttöön suunnattua, lähes puutonta nurmikenttää. Rannan osalta vesikasvillisuutta on vähän ja ranta on suhteellisen jyrkkä, eikä alueella ole rehevää laajempaa ruovikkoa tms. linnustollisesti merkittävää aluetta. Kasvillisuus edustaa tyypillistä Pohjois-Pohjanmaan kaupunkikasvillisuutta. Alueelle ei sijoitu tunnettuja uhanalaisten eliöiden esiintymiä. Alueella ei esiinny uhanalaisia luontotyyppejä.

Maankäytön vaikutukset voimassa olevissa kaavoissa

Voimassa olevien asemakaavojen maankäytöllä ei ole vaikutuksia huomionarvoiseen tai uhanalaiseen kasvilajistoon tai luontotyyppeihin.

Maankäytön vaikutukset asemakaavaehdotuksessa

Asemakaavaehdotuksessa muuttuva maankäyttö on osoitettu Oulujokivarteen sijoittuvien asuinalueiden alueelle. Suunnittelualueella ei ole erityisiä huomioidavia luontotyyppejä tai muita kasvillisuuskohteita, joten sellaisiin ei kohdistu vaikutuksia. Asemakaava-alueen läntiselle, vanhojen peltojen alueelle ei ole osoitettu muutoksia. Oulujokivarteen on asemakaavaluonnoksessa jätetty rakentamisen ulkopuolinen vyöhyke, joka mahdollistaa viheryhteyden vahvistamisen nykyiseen nähden.

Oleellisimmat vaikutukset ja muutokset

Oleellisin muutos on nykyisten rannan tuntumassa sijaitsevien vanhojen asuin-kiinteistöjen ja niiden pihapiirien muuttuminen. Koska kyseisellä alueella ei esiinny erityisiä luontoarvoja, on vaikutus vähäinen. Oulujokivarren rantaan sijoittuva viherkaistale säilyy ja sitä on mahdollista vahvistaa nykyistä toimivammaksi, kun rantavyöhyke ei jatkossa ole osana rantakiinteistöjä.

3.2 Linnusto**Nykytila**

Asemakaava-alueella tehtiin pesimälinnustokartoitus 19.5. ja 6.6. vuonna 2020 (Hintan kevyt luonto- ja maisemaselvitys 2020). Lajisto kuvaa hyvin puisto- maista ja avointa ympäristöä. Rannan ominaisuuksista johtuen alueella esiintyy hyvin vähän vesi- tai rantalinnustoa. Lajit: peippo, pajulintu, kesykyyhky, sinisorsa, räkättirastas, punakylkirastas, västäräkki (NT, silmälläpidettävä), pikkutylli (NT, silmälläpidettävä, vesilaitoksen pohjoispuolen avoimella lyhyeksi ajettulla nurmikentällä yksi yksilö, tuskin pesii alueella) ja naakka.

Asemakaava-alueella ei ole erityistä linnustollista arvoa. Alue on kauttaaltaan muokattua ympäristöä laajoine nurmikenttineen ja lintulajisto on tavanomaista.

Maankäytön vaikutukset voimassa olevissa kaavoissa

Voimassa olevien asemakaavojen maankäytöllä ei ole vaikutuksia huomionarvoiseen tai uhanalaiseen lintulajistoon, eikä huomionarvoisiin linnustokohteisiin.

Maankäytön vaikutukset asemakaavaehdotuksessa

Asemakaavaehdotuksen maankäytöllä ei ole vaikutuksia huomionarvoiseen tai uhanalaiseen lintulajistoon, eikä huomionarvoisiin linnustokohteisiin. Muutokset kohdistuvat nykyisten asuin-kiinteistöjen alueelle, joilla ei ole erityisiä linnustoarvoja.

Oleellisimmat vaikutukset ja muutokset

Linnustoon ei kohdistu olennaisia vaikutuksia muutosten kohdistuessa linnustollisesti tavanomaiseen ympäristöön.

3.3 Luontodirektiivin liitteen IV a lajit**Nykytilanne**

Suunnittelualueelta tai sen läheisyydestä ei ole tiedossa havaintoja luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeista. Luontodirektiiviin liitteen IV (a) lajeista suunnittelu-alueella tai sen vaikutusalueella voisi esiintyä lähinnä lepakkolajeja. Asemakaava-alueella tehtiin lepakkoselvitys vuoden 2020 keväällä. Selvityksessä kartoitettiin alueen rakennukset.

Lepakkoselvityksessä ei havaittu yhtäkään lepakkoa, niiden ulosteita tai edes mitään lepakoiden läsnäoloa viittaavaa. Tehdyn tutkimuksen perusteella on selvää, että Hintan vesilaitoksen kohteilla ei tällä hetkellä esiinny lepakoita.

Periaatteessa Jokivarrenpolun 1 päärakennuksen ullakko ja saman kiinteistön varastorakennus ja Jokivarrenpolku 9 isompi varastorakennus olisivat voineet soveltua pesimäaikaisiksi paikoiksi. Kuitenkin jätöksien totaalinen puuttuminen esimerkiksi siivoamatta jääneiden savupiippujen tyviltä ja seinänvieriltä viittaa siihen, että rakennuksissa ei ole ollut lepakoita vuosikymmeniin. Asemakaava-alueella ei ole lepakoiden päiväpiiloja tai pesimispaikkoja.

Maankäytön vaikutukset voimassa olevissa kaavoissa

Maankäytöllä ei ole vaikutuksia luontodirektiivin liitteen IV (a) mahdollisiin elinympäristöihin tai lajeihin, koska alueella ei esiinny luontodirektiivin liitteiden lajeja.

Maankäytön vaikutukset asemakaavaehdotuksessa

Maankäytöllä ei ole vaikutuksia luontodirektiivin liitteen IV (a) mahdollisiin elinympäristöihin tai lajeihin, koska alueella ei esiinny luontodirektiivin liitteiden lajeja.

Oleellisimmat vaikutukset ja muutokset

Maankäytöllä ei ole vaikutuksia luontodirektiivin liitteen IV (a) mahdollisiin elinympäristöihin tai lajeihin, koska alueella ei esiinny luontodirektiivin liitteiden lajeja.

4 Maisema

Nykytilanne

Selvitysalue on pääasiassa rakennettua puistomaista viheraluetta. Keskiosaan sijoittuu teräsverkkoaidalla aidattu Hintan vesilaitos. Oulujoen rannassa on kolme vanhaa pihapiiriä. Itäisin niistä on Törmälän kiinteistö, jossa on 1930-luvulta peräisin oleva huvilarakennus, rakennus on suvun yhteiskäytössä kesähuvilana. Keskimmäisessä rakennuksessa toimii nykyisin Myllyojan asukastupa. Asukastuvan länsipuolella olevalla kiinteistöllä (Koivuranta) on ympärivuotisessa asuinkäytössä oleva mansardikattoinen rakennus, joka on rakennettu vuonna 1911. Pihapiiriin kuuluu myös piharakennus.

Selvitysalueen lounaisosa on kaunista maisemaniittyä, jonka länsiosassa kasvaa yksittäinen maisemamänty. Rantavyöhykkeellä kasvaa yksittäisiä lehtipuita. Niittyalue ja siihen liittyvä puistoalue on osa Oulun viheralueverkoston ja luonnon monimuotoisuus (VILMO) -suunnitelman mukaista viheralueverkostoa. Oulujoen rantaa pitkin on VILMO-selvityksessä osoitettu viheryhteystarve nykyisellä rakennetulla alueella sekä virkistysyhteystarve viheralueella. Selvitysalueen eteläosa on osa maakunnallisesti arvokasta Oulujoen suun aluekokonaisuutta. Selvitysalue rajautuu lännessä "Arvokkaita alueita Oulussa 2015" -selvityksen Laanilan aluekohteeseen ja Oulujoen vastarannalle sijoittuu Värtön aluekokonaisuus. Selvitysalueen pohjoisosa on puistomaiseksi rakennettua vanhaa peltoa, jota halkoo asfaltoitu pyörätie. Pyörätien varteen on istutettu

pilvikirsikkaa ja pihlajaa. Länsiosan puistoalueelle on istutettu vaahteraa ja lehmusta. Vesilaitoksen pohjoisjulkisivua verhoavat terijoensalavat. Alueen kaikki puustutukset eivät ole vielä täysikasvuisia. Täysikasvuista puustoa kasvaa tonteille johtavan koivukujanteen varrella ja rantatonteilla sekä paikoin jokirannassa. Vesilaitoksen itäpuolella kasvaa kookkaita lehtikuusia.

Selvitysalue on pääsääntöisesti avointa tai puoliavointa maisematilaa. Puoliavoimet alueet ovat nurmi- ja/tai niittyalueita, joilla kasvaa yksittäisiä puita ja puuryhmiä. Kiinteistöjen piha-alueet ovat pääosin avoimia ja hoidettuja. Suljettua maisematilaa alueella on lähinnä kiinteistöjen rajoilla, joissa puusto muodostaa suojaavaa kasvillisuutta. Avoimia ja pitkiä näkymiä muodostuu avoimien viheralueiden poikki sekä alueen lounaisosassa joen yli vastarannalle. Selvitysalueen ranta-alue muodostaa merkittävän taustamaiseman Värtön puolelta tarkasteltaessa.

Koko selvitysalue on hyvin hoidettua ja maisemallisesti kaunista aluetta, jossa Oulujoen läheisyys on vahvasti läsnä. Jokivarteen sijoittuva maisemaniitty on suosittu ulkoilureitti, mikä tulee ilmi alueen polkujen määrästä ja kuluneisuudesta. Talojen pihapiirit ovat hoidettuja ja niille sijoittuu kaunista vanhaa puustoa. Paikoin ranta-alueiden on annettu kasvaa osin umpeen suorien näkymien estämiseksi.

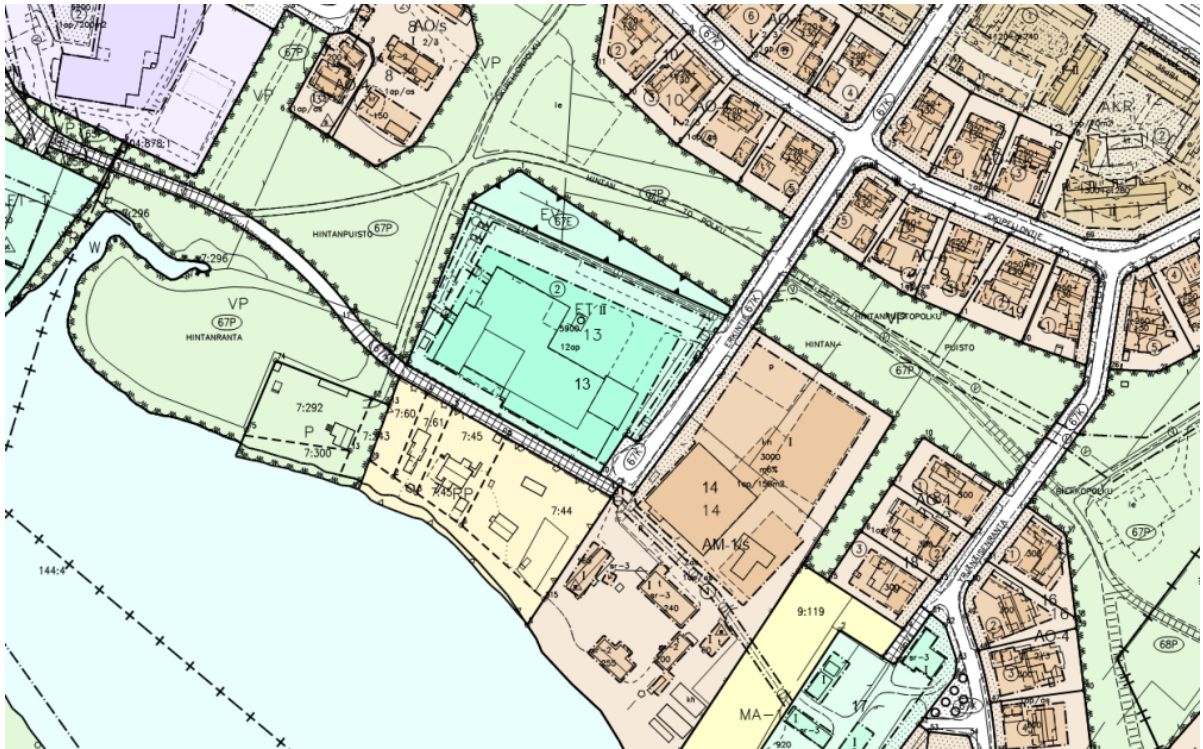
Selkeä maisemahäiriö alueella on Hintan vesilaitoksen rakennus, joka ei tyyliältään sovi yhteen vanhojen huvilarakennusten kanssa. Etenkin vesilaitoksen eteläseinusta ja teräsaitea muodostavat ympäristöön sopimattoman näkymän. Alueen pohjoispuolella terijoensalavat pehmentävät laitospäätäkymää virkistysalueen suuntaan. Asukastuvan paikoitusalueen ympäristö kaipaisi myös jäsentelyä ja istutuksia. Erkintien varrella oleva puutarhan maa-aineiskasa voidaan kokea myös epämiellyttävänä näkymänä

Maankäytön vaikutukset voimassa olevissa kaavoissa

Rannassa olevat rakennukset eivät sijaitse voimassa olevan asemakaavan mukaisilla rakennuspaikoilla. Läntisin rakennuksista sijaitsee voimassa olevan asemakaavan puistoalueella (P) ja kaksi muuta siirtolapuutarha-alueella (RP).

Voimassa olevien asemakaavojen (kuva 2) mukaan selvitysalue on osoitettu suurelta osin puistoalueeksi (VP). Oulujoen rannan ja vesilaitoksen alueen välissä olevat alueet on varattu puistoalueeksi (P) sekä siirtolapuutarha-alueeksi (RP). Kaavamerkinnot mahdollistavat alueen virkistyskäytön sekä tärkeän viheryhdyden että viheralueverkoston säilymisen. Hintanpuiston alue onkin hyvin suosittu alueen asukkaiden virkistyskäytössä.

Kuva 2. Ote alueen voimassa olevista asemakaavoista.

Puistoalueella on maiseman vahvuudeksi luokiteltava maisemaniitty. Puistossa kulkevien reittien varrelta avautuu miellyttäviä näkymiä Oulujoen suuntaan. Siirtolapuutarhan ja puiston alueilla olevat vanhat huvilarakennukset pihapiireineen ovat maiseman arvokkaita osia ja niiden suuntaan avautuu miellyttäviä näkymiä varsinkin joen vastakkaiselta suunnalta Värtönrannalta. Maisemakuvassa säilyvät myös sekä puiston että vesilaitoksen alueella olevat maisemallisesti arvokkaat yksittäispuut, puuryhmät ja puurivit.

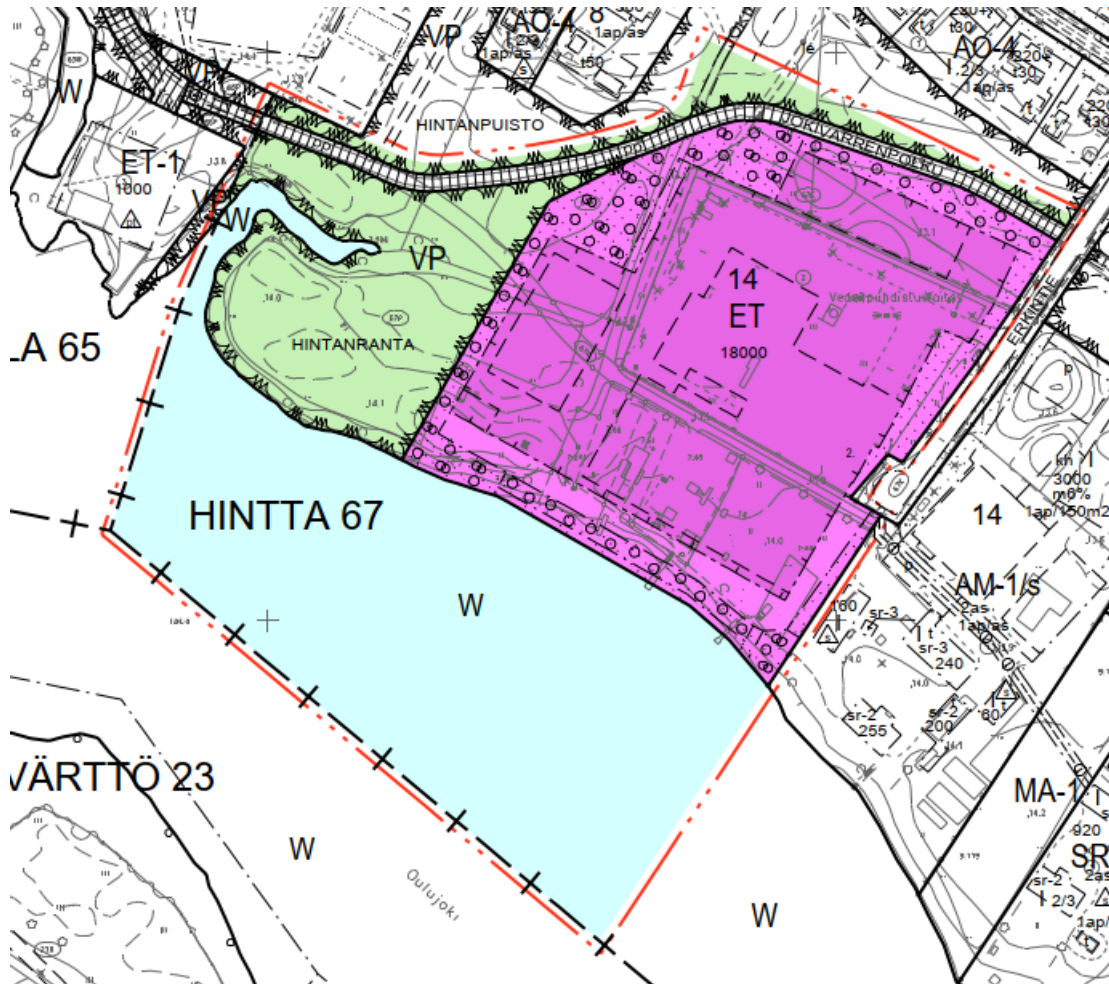
Voimassa olevan kaavan mukaan vesilaitoksen alue eli kortteli 13 on merkitty yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeksi (ET). Vesilaitoksen välittömässä läheisyydessä on myös suojaviheralueeksi (EV) merkitty alue. Nykyinen vesilaitos ei sovi tyylliltään yhteen sitä ympäröivien vanhojen huvilarakennusten kanssa ja erottuu ympäristöstään poikkeavana rakennuksena etenkin rannanpuoleisilta osiltaan. Myös vesilaitoksen ja joen välissä sijaitsevan asukastuvan alue erottuu vihreästä ympäristöstään raivattuna ja jäsentymättömänä piha-alueena. Asukastuvan rakennettu pihapiiri nousee esiin myös jokimaisemassa rannan puuston puuttumisen vuoksi. Epämiellyttäviä näkymiä avautuu lisäksi Erkintieltä kohti tien vieressä sijaitsevaa puutarhan maa-aineskasaa.

Maankäytön vaikutukset asemakaavaehdotuksessa

Kaavaehdotuksessa (kuva 3) alueeseen ja sen käyttöön kohdistuu suuria muutoksia, jotka heijastuvat myös maisemaan. Nykyisen kaavan mukainen

siirtolapuutarha-alue (RP) sekä puistoalue (P) poistetaan ja korvataan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue -merkinnällä (ET). ET-merkintä laajenee suurelta osin myös nykyisen puistoalueen (VP) puolelle. Lisäksi aiemmin suojaviheralueeksi (EV) merkitty alue vesilaitoksen pohjoispuolelta siirtyy ET-merkinnän alle.

Kuva 3. Kaavaehdotus.

Noin puolet kaavaehdotuksen alueesta sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle Oulujoen suun kulttuurimaisema-alueelle. Oulujoen ranta-alueiden arvot ovat pääosin niiden muodostamassa arvokkaassa ja monivivahteisessa maisemakokonaisuudessa sekä virkistys- ja viheralueissa. Jokivarren rakennusperintö kertoo myös joen merkityksestä eri aikakausina. Kaavaehdotuksen alueelle suunnitellun 1900 -luvun alussa rakennettujen vanhojen huviloiden purkamisen myötä menetetäänkin kulttuuriympäristöarvoja, kuten ympäristön ajallisia kerrostumia. Kaavaehdotuksen vaikutuksia voidaan pitää paikallisesti merkittävinä, sillä muutokset kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman osaan ja muutos on pysyvä.

Kaavaehdotuksen alue on luoteisreunaltaan kytköksissä Arvokkaita alueita Oulussa -julkaisussa listattuun Laanilan paikallisesti merkittävään aluekokonaisuuteen. Kyseisellä alueella kaavaehdotuksen vaikutukset kohdentuvat pääosin vesilaitosta kohti avautuviin näkymiin. Nykyisen avoimen maisemaniityn sekä maisemallisesti arvokkaan koivukujan sijaan näkymät avautuvat kaavaehdotuksen toteutuessa vesilaitoksen aidan ja rakennusten suuntaan. Asemakaavan kolmiomääräyksen mukaan tontin aitaus tehdään lähelle rakennuksia sijoituvalla laadukkaalla, huomaamattomalla, läpinäkyvällä ja tukevalla verkkoaidalla.

Selvitysalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös maakunnallisesti merkittäviä kulttuurihistoriallisia kohteita. Näistä kohteista Yrjänäisen talon lähimaisema muuttuu jonkin verran, kun talon viereinen huvila pihapiireineen puretaan vesilaitoksen laajennuksen alta. Kaavaehdotuksen toteutuminen vaikuttanee myös luoteiskulmassa sijaitsevalta Hintan talouskeskukselta joelle päin avautuviin näkymiin heikentävästi.

Hintanpuiston viheralue on tärkeä virkistysympäristö alueen asukkaille. Kaavaehdotuksessa puiston alue pienenee ja osa kulkuyhteyksistä ja miellyttävistä näkymistä katoaa. Hintanrannassa oleva, maisemakuvan kannalta arvokas maisemaniitty pienenee ja avoin maisematila katkeaa nykyisen maisemaniityn itäreunasta. Muutokset heikentävät alueen virkistysarvoja ja vaikuttavat kielteisesti puiston käyttäjien virkistyskokemukseen.

Oulujoen vastarannan alue kuuluu Arvokkaita alueita Oulussa -selvityksessä listattuun paikallisesti arvokkaaseen Värtön aluekokonaisuuteen. Vesilaitoksen laajennuksen rakentamisen myötä nykytilassaan miellyttävät näkymät Värtönrannalta vesilaitosta kohti muuttuvat. Vesilaitoksen laajennuksen alueella olevia arvokkaita yksittäispuita ja puuryhmiä sekä nykyisen vesilaitoksen länsipuolen arvokas koivukujanne menetetään. Puiden katoaminen maisemakuvasta on havaittavissa joen vastarannalta asti. Lisäksi vesilaitoksen kasvava ja lähelle rantaa sijoittuva rakennusala heikentää näkymien laatua. Värtönranta on erittäin suosittu virkistysalue, ja maisemakuvan muutosta voidaan pitää merkittävydeltään jopa suurena. Toisaalta kaavaehdotuksen kolmiomääräyksessä huomioidaan arvokas jokimaisema ja ohjeistetaan lieventämään vesilaitoksen vaikutusta maisemaan muun muassa istutuksin.

Kaavaehdotuksessa esitetty vesilaitoksen laajennus sijoittuu suurelta osin tärkeälle viheralueverkoston osalle, Oulujoen rantojen viherkiilalle. Laajennuksen toteutuessa vanhojen pihapiirien ja niiden kasvillisuuden katoamisen myötä rannanmyötäinen viheryhteys kapenee. Toisaalta kaavaehdotus mahdollistaa viheryhteyden tavoitteellisemmän kehittämisen tulevaisuudessa.

Keskeisimmät vaikutukset ja maankäytön suositukset

Kaavaehdotuksen keskeisimmät vaikutukset kohdistuvat vesilaitoksen laajennuksen alueelle. Laajennus sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle kulttuurimaisema-alueelle ja laajennuksen vuoksi joudutaan purkamaan vanhoja maisemassa paikkansa vakiinnuttaneita rakennuksia pihapiireineen. Vanhojen rakennusten purkaminen ja vesilaitoksen laajennuksen rakentaminen ovat pysyviä ja

paikallisesti merkittäviä muutoksia alueen maisemassa. Muutoksilla on vaikutusta myös Oulujoen vastarannalla sijaitsevan paikallisesti arvokkaan Värtönrannan maisemakuvaan. Värtönranta on suosittu virkistysalue, joka osaltaan lisää vaikutusten merkittävyyttä.

Vesilaitoksen laajennuksen myötä Hintanpuiston viheralue pienenee, osa kulkuyhteyksistä katkeaa ja osa miellyttävistä näkymistä muuttuu tai katkeaa kokonaan. Tältäkin osin kaavaehdotuksen vaikutukset ovat paikallisesti merkittäviä, sillä puisto on suosittu virkistysalue.

Vesilaitoksen laajennus sijoittuu suurelta osin myös Oulujoen rantojen viherkiilalle, joka on tärkeä viheralueverkoston osa. Vanhojen pihapiirien ja niiden kasvillisuuden kadotessa rannanmyötäinen viheryhteys kapenee, mutta toisaalta uusi kaavaehdotus mahdollistaa yhteyden tavoitteellisemman kehittämisen tulevaisuudessa. Viheryhteyksien jatkosuunnittelussa tulee varmistaa yhteyden säilyminen myös Kuusamontien suuntaan.

Kaavaehdotuksen vaikutuksia voidaan lieventää erilaisilla keinoilla, vaikka osa maisemallisista arvoista menetetään tai ne heikkenevät. Muutoksilta säästyvillä alueilla on tärkeää pyrkiä säilyttämään maiseman arvotekijät jatkossakin. Hintanrannan maisemaniitty tulee säilyttää avoimena maisematilana vesilaitoksen tontin ulkopuolelle jääviltä osin, samoin alueelta avautuvat miellyttävät näkymät joelle päin.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää vesilaitoksen sopeuttamiseen osaksi ympäröivää lähimaisemaa sekä Värtönrannalta päin tarkasteltuna osana jokimaisemaa. Tarkemmassa suunnittelussa tulee pyrkiä säilyttämään mahdollisimman paljon arvokkaiksi merkittyjä yksittäispuita ja puuryhmiä. Myös olemassaolevaa rantapuustoa tulee tukea. Lisäksi tulee istuttaa uutta, ympäristöön sopivaa kasvillisuutta.

Laitosalueen maisemointi kasvillisuuden avulla edesauttaa myös tärkeän viheryhteyden säilymistä. Viheryhteyden kannalta kasvillisuudessa on hyvä pyrkiä monikerroksellisuuteen. Vesilaitoksen suunnittelussa tulee huomioida myös kaavaehdotuksen kolmiomääräyksessä esille nostetut maisemointikeinot, kuten istutukset ja julkisivumateriaalit, erityisesti joelta päin katsottuna. Julkisivumateriaaleissa tulee suosia jokimaisemasta jo ennestään löytyviä materiaaleja, kuten esimerkiksi kaavaehdotuksen kolmiomääräyksessä mainittua punatiiltä.

5 Johtopäätökset

Luonnonympäristön kannalta asemakaava-alueella ei ole erityisiä huomionarvoisia kohteita eikä merkittäviä muutoksia siten synny. Nykyisten asuinkiinteistöjen ympäristö muuttuu vesilaitoksen rakentamisen myötä rakennetuksi.

Oulujokivarressa on suositeltavaa säilyttää ja/tai kehittää jokirannan myötäistä viheryhteyttä siten, että siitä muodostuu kerroksellinen, kasvipeitteinen ympäristö. Asemakaava-alueen länsiosan avointa, vanhoista pelloista koostuvaa

ympäristöä suositellaan säilytettäväksi pääosin avoimena, niittymäisenä ympäristönä, jota voidaan elävöittää ja monipuolistaa esimerkiksi puustoryhmin.

Maiseman kannalta merkittävimmät ja pysyvimmat muutokset syntyvät vesilaitoksen laajennuksen alueelle. Jokimaisemassa paikkansa vakiinnuttaneiden vanhojen rakennusten ja näiden pihapiirien katoaminen on paikallisesti merkittävä ja pysyvä muutos, jonka seurauksena menetetään maakunnallisesti arvokkaan Oulujoen suun kulttuuriympäristön ajallisia kerrostumia. Samalla jokirannan tärkeä viheryhteys kapenee käytävämäiseksi. Vesilaitoksen alueen laajentuminen Hintanpuiston alueelle pienentää suosittua virkistysaluetta ja vähentää sen käyttömahdollisuuksia, kun osa kulkureiteistä jää laajennuksen alle. Muutokset ranta-alueella näkyvät myös vastarannalla sijaitsevan ja paikallisesti merkittävän aluekokonaisuuden, Värtönrannan, maisemakuvassa.

Kaavaehdotuksen vaikutuksia maisemaan voidaan pyrkiä lieventämään esimerkiksi olemassa olevaa kasvillisuutta säästämällä ja uutta, muuhun ympäristöön sopivaa kasvillisuutta istuttamalla. Myös kaavaehdotuksen kolmiomääräyksessä mainituilla vesilaitoksen laajennusosan rakennusmateriaalivalinnoilla sekä julkisivukäsittelyillä voidaan lieventää laajennuksen vaikutuksia erityisesti joelta ja vastarannalta tarkasteluna.

6 Lähteet

Mäkinieniemi, K. *Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla: Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys ja täydennysinventointi 2013-2015*. Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Ympäristöministeriö. (2013). *Kulttuuriympäristö vaikutusten arvioinnissa*. Suomen ympäristö 14/2013. Ympäristöministeriö.

Ympäristöministeriö. (2006). *Vaikutusten arviointi kaavoituksessa*. Ympäristöhallinnon ohjeita 10/2006. Ympäristöministeriö.

Oulun kaupunki. (2015). *Arvokkaita alueita Oulussa*. Oulun kaupungin yleiskaavoitus. Oulun kaupunkisuunnittelu. Sarja A 219. ISSN 0357-8194.

Oulun kaupunki. (2014). *Oulun viheralueverkosto ja luonnon monimuotoisuus. VILMO-suunnitelma*.

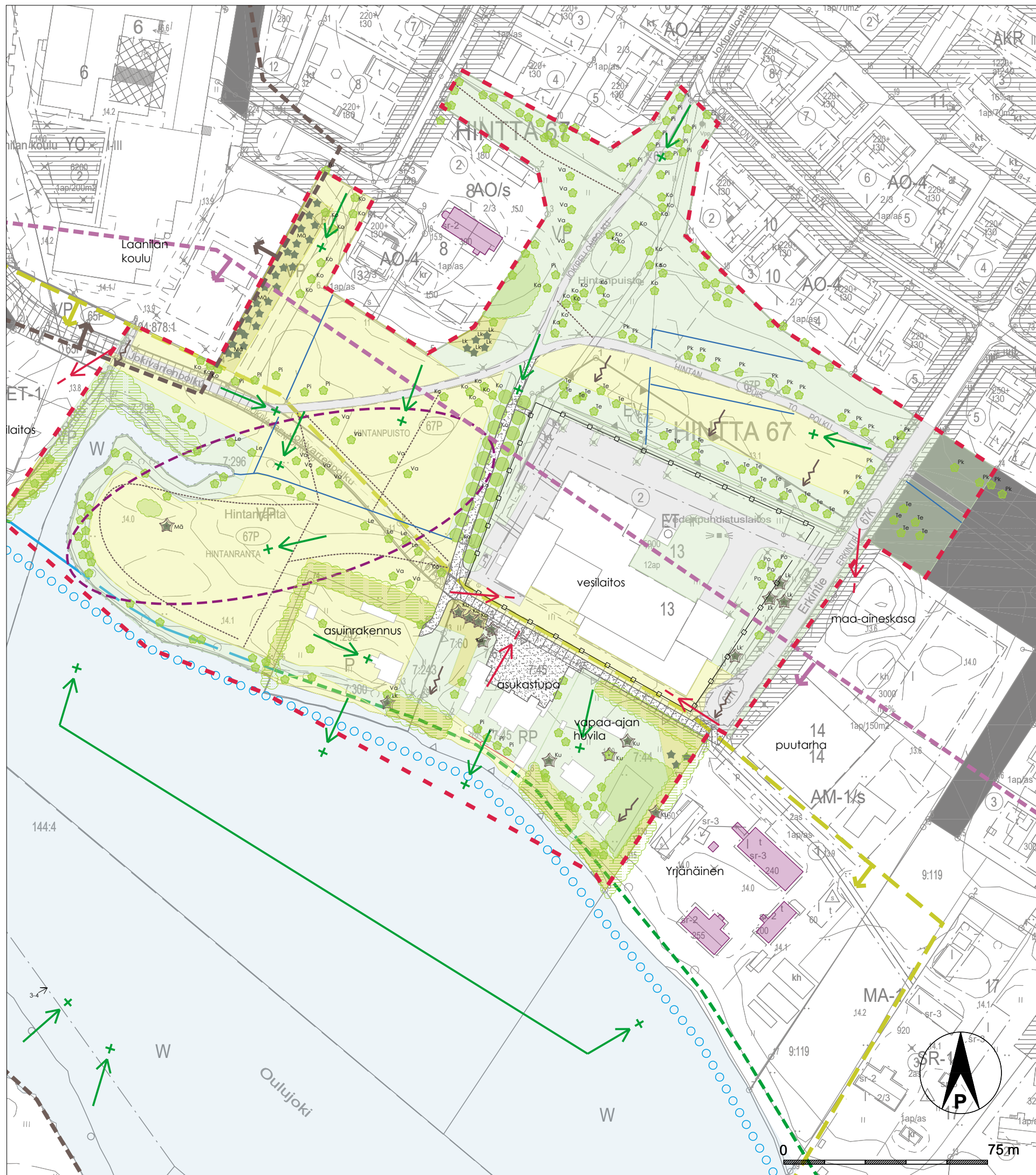
Oulun kaupunki ja Sitowise Oy 2020. Hintan vesilaitoksen lepakkoselvitys 2021. Sitowise Oy. YKK65960

- Hintan vesilaitos, kevyt luonto- ja maisemaselvitys, 2020. Sitowise Oy.
- Asemakaava 564-1621
- Asemakaava 564-64

- 564-2013 Asemakaavaluonnoksen selostus liitteineen 11.1.2021. Oulun kaupunki, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut.
- Uuden Oulun yleiskaava, liite 15, 2016
- Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava ja kaavaselostuksen liitteet, 2016. Pohjois-Pohjanmaan liitto.

SELITTEET

- Selvitysalueen raja

- KASVILLISUUS JA NYKYISET RAKENTEET**
- ★ Yksittäinen havu-/lehtipuu. Merkittävimmät puistopuut lajimerkitty. (Ko=Koivu, Ku=Kuusi, Pi=Pihlaja, Pk=Pilvikirsikka, Po=poppeli, Te=Terijoensalava, Tu=Tuomi, Le=Lehmus, Lk=Lehtikuusi, Va=Vaahtera, Mä=mänty)
- ☁ Pensasryhmä/pensaikko
- ▨ Tiheä puusto
- Oja/painanne
- - - Polku
- Korkea verkkoaita

- MAISEMATILAT**
- AVOIN VIHERALUE, nurmi- tai niitypintainen, nuorehkoja istutuksia
- PUOLIAVOIN VIHERALUE, nurmipintainen, istutuksia
- SULJETTU VIHERALUE, metsäinen tai vesakoitunut vihralue

- PINTAMATERIAALIT**
- Asfaltti
- Sora

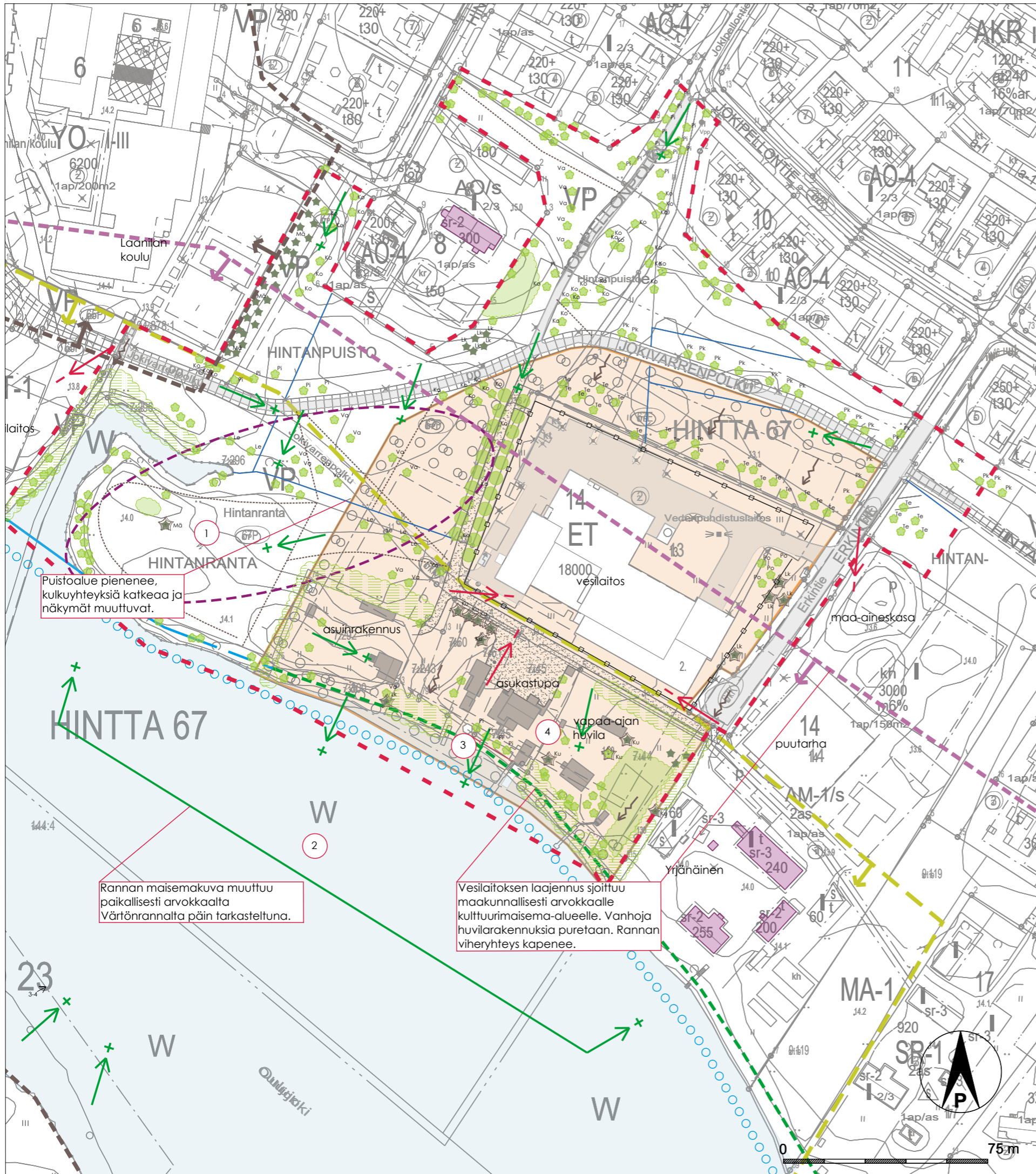
- ARVOKOhteet/ MAISEMAN VAHVUDET**
- Puurivi (koivu)
- ★ Merkittävä yksittäispuu tai puuryhmä
- Maisemaniitty
- + Miellyttävä näkymä
- - - Maakunnallisesti arvokas Oulujoen suun kulttuurimaisema (Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla 2016)
- - - Paikallisesti merkittävä aluekokonaisuus (Arvokkaita alueita Oulussa 2015)
- ▭ Maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde (Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava 2016)
- - - Tärkeä vihralueverkoston osa, Oulujoen rantojen viherkiila (VILMO 2014)
- - - Viheryhteystarve rakennetulla alueella (VILMO 2014)
- - - Virkistysyhteystarve vihralueella (VILMO 2014)
- Vesistö ekologisen yhteytenä (VILMO 2014)

- ONGELMA-ALUEET/ MAISEMAN HEIKKOUEDET**
- ← Estynyt näkymä
- ← Epämiellyttävä näkymä

Taustana kantakartta ja voimassa oleva asemakaava

Hintan vesilaitos	MITTAKAAVA 1:1500
Liite 1. Nykytilan luonto- ja maisemaselvitys, pohjautuu 11.9.2020 päivättyyn selvitykseen	
R. Träskelin-Murto	PVM 17.8.2021

Puistoalue pienenee, kulkuyhteyksiä katkeaa ja näkymät muuttuvat.

Rannan maisemakuva muuttuu paikallisesti arvokkaalta Värtönrannalta päin tarkasteltuna.

Vesilaitoksen laajennus sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle kulttuurimaisema-alueelle. Vanhoja huvilarakennuksia puretaan. Rannan viheryhteys kapenee.

SELITTEET

- Selvitysalueen raja
- Kaavaehdotuksen mukainen yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitojen korttelialue (ET)
- Vesilaitoksen laajennuksen alle jäävä rakennus

- KASVILLISUUS JA NYKYISET RAKENTEET**
- Yksittäinen havu-/lehtipuu. Merkittävimmät puustopuut lajimerkitty. (Ko=Koivu, Ku=Kuusi, Pi=Pihlaja, Pk=Piilvikirsikka, Po=poppeli, Te=Terijoensalava, Tu=Tuomi, Le=Lehmus, Lk=Lehikuusi, Va=Vaahtera, Mä=mänty)
- Pensasryhmä/pensaikko
- Tiheä puusto
- Oja/painanne
- Polku
- Korkea verkkoaita

- PINTAMATERIAALIT**
- Asfaltti
- Sora

- ARVOKOhteet/ MAISEMAN VAHVUUDET**
- Puurivi (koivu)
- Merkittävä yksittäispuu tai puuryhmä
- Maisemaniitty
- Miellyttävä näkymä
- Maakunnallisesti arvokas Oulujoen suun kulttuurimaisema (Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla 2016)
- Paikallisesti merkittävä aluekokonaisuus (Arvokkaita alueita Oulussa 2015)
- Maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde (Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava 2016)
- Tärkeä vihervaluoverkoston osa, Oulujoen rantojen viherkiilla (VILMO 2014)
- Viheryhteystarve rakennetulla alueella (VILMO 2014)
- Virkistysyhteystarve vihervaluueella (VILMO 2014)
- Vesistö ekologisena yhteytenä (VILMO 2014)

- ONGELMA-ALUEET/ MAISEMAN HEIKKOUEDET**
- Estynyt näkymä
- Epämiellyttävä näkymä

MAANKÄYTÖN SUOSITUKSET

Kaavaehdotuksen vaikutuksia voidaan lieventää erilaisilla keinoilla, vaikka osa maisemallisista arvoista heikkenee tai menetetään kokonaan. Muutoksilta säästyvillä alueilla on tärkeää pyrkiä säilyttämään maiseman arvotekijät jatkossakin.

- 1 Hintanrannan maisemaniitty tulee säilyttää avoimena maisematilana vesilaitoksen tontin ulkopuolelle jääviltä osin, samoin alueelta avautuvat miellyttävät näkymät joelle päin.
- 2 Erityistä huomiota tulee kiinnittää vesilaitoksen sopeuttamiseen osaksi ympäröivää lähimaisemaa sekä Värtönrannalta päin tarkasteltuna osana jokimaisemaa. Tarkemmassa suunnittelussa tulee pyrkiä säilyttämään mahdollisimman paljon arvokkaiksi merkittyjä yksittäispuita ja puuryhmiä. Myös olemassaolevaa rantapuustoa tulee tukea. Lisäksi tulee istuttaa uutta, ympäristöön sopivaa kasvillisuutta.
- 3 Laitosalueen maisemointi kasvillisuuden avulla edesauttaa myös tärkeän viheryhteyden säilymistä. Viheryhteyden kannalta kasvillisuudessa on hyvä pyrkiä monikerroksellisuuteen.
- 4 Vesilaitoksen suunnittelussa tulee huomioida myös kaavaehdotuksen kolmiomääräyksessä esille nostetut maisemointikeinot, kuten istutukset ja julkisivumateriaalit, erityisesti joelta päin katsottuna. Julkisivumateriaaleissa tulee suosia jokimaisemasta jo ennestään löytyviä materiaaleja, kuten esimerkiksi kaavaehdotuksen kolmiomääräyksessä mainittua punatiiltä.

Taustana kantakartta ja asemakaavaehdotus

Hintan vesilaitos	MITTAKAAVA 1:1500	
Liite 2. Kaavaehdotuksen vaikutukset, pohjautuu 11.9.2020 päivättyyn luonto- ja maisemaselvitykseen		
R. Träskelin-Murto	PVM 17.8.2021	